

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Za Vseh svetih dan.

Zakaj vaše plačilo je obilno v
nebesih.

(Mat. 5.)

Mati je vèdla sinčeka pod večerno jesensko nebo. Zvezde so lesketale tam gori na božjem oboku, kakor se le redkokrat kiti z njimi v tem času oni veličastni obod, na koji je pripenja ljuška povest. „Vsak človek ima svojo zvezdo“ — ga uči — „in ko se utrne ta zvezda, zapusti tudi njen sodrug svet in človek ter zvezda potujeta skupno do dobrega Boga. Prav na kraju, kjer se je utrnila ob smrti tvojega nepozabnega očeta, nisem več videla nobene — saj tudi ni mogoče drugače: zvezda in atej, oba sta že davno pri Bogu v nebesih.“ — Zvesto je poslušal sinček to iz verskega naziranja vzniklo narodovo povedko; po svoje snival o teh nebnihi svetovih in bujno domišljijo prodiral tje gori, kjer mu nekokrat bode združba z ljubljenim očetom.

Ta kraj, dragi — sveta nebesa — naj navdušijo danes to uro tudi nas; tudi nas, da stremi naše oko tje gori, kjer so večna bivališča in kjer nam bodi kedaj — Bog daj — za vselej tudi naš dom.

O nebesih torej danes in o nebeških bivalcih. Podpirajo naj nas to premišljajoče naši prihodnji sstanovalci tam gori.

Nemški veliki učenjak Aleksander Humboldt kaj rad kaže na zvezdato nebo in navaja nekokrat presenetljivo svoje menenje govoreč: da je zvezd na nebu, kolikor je peska ob morskih bregovih.

Še dalje gori nad tem toliko osvetljenimi prostorijami, nad toliko milijardami lučic bodi torej kraj tvojemu, dragi, in kraj mojemu večnemu bivanju. — Oglejva si zato to za vso prihodnost osrečujočo najino družbo: oglejva si svetnike v nebesih.

Prva stoluje tu bogorodica Marija; devica vseh devic, postavljena nad angelje kakor njihova kraljica.

Obdajajo jo devetere angeljske skupine — ona truma, o koje množnosti nas soditi puste karajoče besede, ki je Petru govori ob svojem vjetju Gospod: „Ali meni, da ne morem prositi svojega Očeta, in on mi pošlje več od 12 angeljskih legij?“ (Mat. 26, 53.)

Tu se bliščita sv. Ivan, pridigujoči predhodnik in Kristu krstitelj v Jordanu in pa sv. Josip, oni blaženi mož, kojega je sam božji Sin nazivljajal namestnika-očeta.

Na to so tu očaki in proroki: te čistite osebnosti, na katerih je slonela vsa zgodba starega zakona; ki so gledali na luč tako od daleč, kakor ti je, dragi, časih bila rešilna ona svetilka iz tukave nočnih gozdov, ki ti je nasproti zasvetila iz kočice ob robu.

Potem velečastna skupina teh božjih slòv: apostolov, evangelistov ter Gospodnjih učencev, ki se svetlikajo v nebeškem veličastvu većinoma orudečeni z mučeniško svojo krvjo, prelito za Kristovo sv. vero — svetlikajo, da tacega sijaja zemlja poznati ni v stanu.

Uvrstuje se silna skupina mučencev od prvih časov krščanstva do danes — od vseh krajev vsega sveta tje do japonskih,

kjer pač izprosi onih prav pred kratkim za vero tam prelita kri končne zmage temu orožju, ki se danes diči in naslanja na to velesilo vseh velesil: križ častni in svobodo zlato.

Slede v tej nebeški družbi vsi sv. škojfe in neškojfe, duhovniki, puščavniki in učeni, ki so biserna pisala v rokah držeč uvekovečili krščanstva zmagovalno moč in resnico.

Na vrsto prihajajo sv. vdove in te sijajne vrste nebeščanov končujoče device: one čiste prikazni, ki pod okriljem Device vseh devic „pojejo kakor novo pesem pred sedežem in . . . pred starišimi in nobeden ne more peti pesmi razun onih 144.000, ki so z zemlje odkupljeni bili . . . Zakaj device so. Ti hodijo za Jagnjetom, kamor koli gre. Ti so odkupljeni izmed človeštva; Bogu in Jagnjetu prvine“. (Skriv. razod. 14, 3-4)

*

In vekovečno ravnilo ter svit vsej tej nebeški družini? — Tu pa mora jenjati, dragi, moje naslikovanje.

Človeška roka odreveni; človeški glas ohripi; človeška pamet omedli — ko bi vam predočevati namerjala na nebozračnem prestolu sedečega trojedinega Boga. — Za opisovanje njegovega sveta nam mora podana biti druga luč; saj „Oko ni videlo,“ (I. Kor. 2, 9) in saj „Sedaj gledamo kakor skozi zrcalo, kakor v megli; a takrat bomo pa videli od obličja do obličja. Sedaj spoznam nekoliko — takrat pa spoznam prav, kakor sem bil spoznan sam.“ (I. Kor. 13, 12.)

* * *

Dragi! To mala slika o nebesih in o njihovih bivalcih za danes.

Dragi! Gori so morda tvoja mati, tvoj oče, tvoja sestra, brat, prijatelj. — Prijatelj, prijateljica — res da časih zlateji in zlateja od vseh ostalih nam bitij na zemlji; saj te nikedo ni poznal tako dobro in nikedo tolažil tako zvesto!

Pozdravljena torej to uro ta večna bivališča nad nami: nebesa in nebeški srečni bivalci!

Prisrčno pozdravljeni! Le za nekaj let — morda le mesecev, dni — morda le za

nekatero ure bivam gori tudi jaz: takrat vaš sostanovalec; presrečni vaš sobivalec na veke! Amen.

XXIV. in poslednja nedelja po Binkoštih.

Tako tudi vi . . . vedite, da je blizo pred durmi.
(Matej 24.)

„O smrti vam vender le ni treba govoriti tako pogosto —“ dejal je staremu cerkvenemu govorniku tudi ne več tako mlad poslušalec. Vem da je skoraj narobe svet le smrt imeti v ustih — a prav danes so tam konec vasi mrtvo dvignili dete, ki je vsaj na videz zdravo zazibala včeraj zvečer mati v pokoj — zato se spodobi, da vsaj časih tudi s svetega kraja zglasim besedo o smrti,“ odgovoril je častiti dušni pastir.

Ugovora temu odgovoru ni več bilo.

Dragi! Oprti na današnji, silni konec vsega svetnega popisujoči evangelij premislimo o smrti tudi mi in sicer o umiranju v katerisibodi dobi človeškega življenja.

Morda umestno premišljevanje zadnjo nedeljo cerkvenega leta.

*

Kakor vzklije cvet iz pomladne zemlje — taka prikazen nam je sredi človeštva otrok. Bujna življenjska moč se zrcali v njega polnih in zdravih licih; v tej belordeči barvi, ki se razliva po njegovem obrazu. Prožni so vsi njegovi udje. Tako ti nastopa, kakor da bi se zibal metulj nad cveticami; kakor bi nameravala svoje skoke srna od skale do skale; kakor da bi švigala gibka postrv v bistrem potoku, ki hiteva mimo tvoje očetne hiše. Nič se ne čudimo pesništvu Jobovega, ko nam riše: „Človek . . . kakor cvet se prikaže“ (14, 2-3). Zato nas, dragi, pa tudi presenetiti ne sme prav te Jobove slike konec, ki slove: „ . . . se prikaže in vsahne: beži kakor senca in nikoli ne ostane stanoviten.“ (14, 3.) — Prav pretekle dneve smo toliko bivali na pokopališčih. In morda je vsak vas naštel tam največ otroških grobov. Vsaj moje štetje

je bilo tako in menil sem, da ni bila zmotnjava. Človek torej; in če tudi otrok „kakor senca!“ — To otroška doba.

Kakor pomladni sad sredi poljan in ravan je izzelenela mladost. Oj mladost in upov nebroj! Oče so to, a jaz bom več; mati to znajo, a jaz bom vedela več; to so ukrepi sedanjih modrih, a jaz bom ukrepal modreje; tako govore krog mene ženice, a vsi ti pogovori me niso prepričati v stanu; sedanjiki zidajo na zemljo, a mi pozidamo na oblake; sedanjice se krijejo v svilo, a naša krila bodejo kakor luč in zrak in bodo nebesove barve. Tako mladost in kedo naj jej zameri preveč? — A, dragi, le teden je trpela huda pljučna boljezen ali vročina in zadeli so mladeniško in deklinško rakev na rame štirje možje. Kakor da so nekaj ukradli, tako so hiteli z njo na ono blagoslovljeno njivo, ki je vsacega nas posest; tudi onega, ki nima polja niti pedi. Hiteli zakrit toliko domišljevanj in toliko nad; toliko, da bi vun iz zemlje prodrle, ko bi jim bilo kakor našim rastlinam korenin. Kakor z ukradenim blagom z očetovega domu — morda, da bo prej iz spominja — so menili in so hiteli tje na božjo njivo. In za rakvijo — kedo? Največ starih ženic, onih, ki sta je prezirala — ne mislim v oholosti, pač pa v lahkomiselnosti prezirala — mladenič in mladenka. In bivši tovariši in tovarišice — kje? Ne, da bi jih ne bilo. A mnog njih vender ni bil. Laskal se je pred kratkim obema zanašajoč se na nju sijajno živensko prihodnost. Vseh mogočih zvez pričakujoč danes s tem računa, da je smrt govorila in prekinila vsak up. Tudi onih vseh ni, ki so se gnetli krog njega in nje na zabavah in gostijah in plesiščih — na plesiščih, kjer je vzklika morda te hitre mladostne smrti hitra kal. — To mladost.

In če tako cvetka-otrok in če zelenicamladost; kako da bi ne smelo to isto vršiti se na koreniti jablani, ki razprostira svoje vejevje nad grmovjem na okrog — ki je v pomladni dobi kakor le samo eden velikansk cvet in v jesenskem času obiluje okusnega sadu? Kako da bi tega vrlo vkořenjenega drevesa — podobe srednje dobe človeških let vreči ne mogla vetrova sila,

ki tolikrat prihrumi čez naše domače vrtove in polja in gozdove? Kako da bi snegova teža upogniti ne smela orjaka in orjakinje; snegova teža, ki v marsikaterem našem domovinskem zavičaju ne pripusti govoriti še celo ne o rdeči Veliki noči; pač pa o beli — saj ti več sveč visi od strehe doli do tal, nego krog vstalega Izveličarja sveč šteješ na oltarju navzgor tam v ljubem božjem hramu, kjer je bil tvoj prvi in bodi tvoj zadnji zaboravek tu na zemlji? — Vmodrita se mož in žena za nekaj trenutkov, popustita časih tudi tisto preveliko svojo skrb za svetno posest in poglejta v evangelista Luka (12, 26—20) popis o bogatem možu. „Bogatega človeka polje je dobro rodilo. In mislil je sam pri sebi: kaj storim, ker nimam, kam da bi spravil svoj pridelek . . . A Bog mu je rekel: Norec, to noč poterjajo tvojo dušo od tebe.“ — To evangelist in srednja doba naših let.

In starost — ta siva starost! — Siva starost, kaka častitljiva prikazen. Ni li častitljiv naš Triglav, kadar ga opade novi sneg in štrli z njim pokrit tako smelo gori v sinje nebo? Ni li lep ta naš Triglav, kadar ga jutranje solnce — a za mojo podobo tu prikladneje — kadar ga pozlati večernega solnca žar? Ta prizor kaže na dneva konec; ali pa kaže — če naj bo podoba človeškemu življenju — na tukajšnjega našega bitja končanje. Ni treba, da bi starčeku in starici „prišel dan Gospodov tako, kakor tat po noči —“ (I. Tesal. 5, 2.) Čisto po naravinem toku pride ta dan. Toliko časa se bo pač njima obema telo nagibalo doli v zemljo, da se bo slednjic nagnilo pretežno silo ter šlo počivat v vseh nas prihodnji dom: zemlji v mrzlo naročje. Dragi! Če bi kedaj v kaki dobi človeškega življenja spravila se nad Adamljana ali nad Evinko usodna iskušnja, najmanj potreben in najmanj umesten bi bil starčekov ali staričin odpad; saj to o starem Eleazarju sv. pismo (II. Mak. 6, 23.) zatrjuje, ko pravi: „A on je začel misliti na svojo priletnost, svojo veliko in časti vredno starost, prirojenega plemstva sive lase ter nedolžno vedenje od otročjih let . . . rekoč, da hoče rajše pred časom v grob.“ — To starost!

Tako smo se, dragi, danes ob popisani smrti vsega sedanjega stvarstva pogovorili tudi o svoji smrti v katerisibodi dobi našega življenja.

Ne mislim, da bi pridigar vedno ter vedno govoriti moral o smrti — prav tako, kakor da bi mu družega povedati ne bilo. Ne menim tako.

A tega sem pa prepričan, da je dobro vsaj od časa do časa in sicer prav dobro — da nas slednjič zahrbtno ne zaloti ona prekanjena tatica, ki jo zovemo — belo smrt. Amen.

Vsi sveti.

(1. novembra.)

L. 608 je papež Bonifacij IV. posvetil poganski tempelj v Rimu — zvan Panteon. Krasni ta tempelj je bil sezidal Mark Agripa, ljubljeneč cesarja Avgusta. Imenoval ga je Panteon, ker je bil namenjen čiščenju vseh rimskih malikov ob enem. Ko se je paganstvo umaknilo krščanstvu, podirali so malikovalska svetišča, Panteonu se je prizaneslo. Cesar Honorij je zapovedal, naj ostane kakor spomenik nekdanje slave cesarstva, a zaprt. Bil je Panteon prav umetniško delo. Papež Bonifacij ga je dal odpreti in očistiti, nato ga je posvetil. Dan posvečevanja je bil nad vse slovesen. Predidóci dan so pripeljali iz katakomb na 18 bogato ozaljšanih vozovih svetinje in ostanke svetih mučencev. Drugi dan so jih v velikanskem izprevožu dovedli v tempelj. Vdeležil se je obhoda papež z stotinami duhovnikov in tisoči ljudstva. Posvetil ga je v čast deviške bogorodice Matere božje in vsem sv. mučencem. Odslej se je v tej cerkvi vsako leto praznik vseh svetnikov slovasno obhajal. Papež Gregorij IV. je ta praznik okoli l. 840. razširil po vsi katoliški cerkvi in zapovedal obhajanje njegovo na dan 1. nov. — d — r.

Zatrite nekdanje cerkve in kapele ljubljanske.

10. Cerkev sv. Jožefa.

Bratovščini.

(Dalje.)

Bratovščina sv. Jožefa je ponujala zvestim izpolnjevalcem svojih pravil obilne duhovne darove. Papež Inocencij XI. je dovolil dokaj odpustkove te „viftoku zhaftite“ bratovščini.

Popolni odpustek dobi

1. vsak novi člen tisti dan, ko se zapiše v bratovščino, ako se tedaj ali vsaj o prvi priliki čisto izpove in vredno prejme presv. Rešnjje Telo;
2. na zadnjo uro je deležen popolnoma odpustka vsak brat in sestra, ki sprejme sv. zakramente, ali če jih ne more sprejeti, skesano izgovarja ali vsaj v srcu kliče sladka imena: Jezus, Marija, Jožef;

3. bratom in sestram je moči dobiti popolni odpustek tudi dne 19. susca, ki je pglavitni praznik ali „Titularfeft“ sv. Jožefa, ako od prvih večernic tega praznika pa do solnčnega zahoda drugega dne t. j. godu sv. Jožefa obišejejo diskalceatsko cerkev ali oltar sv. Jožefa, „tamkej na Papefhovo manengo ia gorijemanje katolske Cerque, iaftopnott Kriitianikeh Firshotov inu Potentotov, inu ia poterenje teh Kezarjov, ali krivo-virzov svojo andoht opravejo“.

Odpuške sedmih let in sedmih kvadragen prejmo vsi v leto bratovščino zapisani, ako bratovsko cerkev obišejejo: drugo nedeljo meseca velikega travna, na sv. Ane dan, drugo nedeljo meseca vinotoka in tretji božični praznik t. j. na šentjanžev dan. Molijo naj o tej priliki na gorenji namen. Seveda morajo biti v stanu milosti božje. Kdor ni v Ljubljani, naj opravi to pobožnost v cerkvi svoje soseske.

Odpustkove šestdesetih dni se vdeleže bratje in sestre:

1. kolikorkrat so v bratovski cerkvi pri sv. masi ali pri večernicah, propovedih, litanijah in take vrste pobožnostih;

2. kolikorkrat kakega ubogega v imenu Jezusa, Marije in sv. Jožefa prenoče in pod streho vzamejo ali mu vbogaime dajo ali sicer kaj dobrega store;

3. kolikorkrat sami ali po kom drugem iz-

21, 1783 *Placitum pagium je bilo odvračeno acolatijski bratovščini bulam in odpustkom pri Gabj. diskalceatski. Confraternitas Jaco Maria, ad S. Josephi sub titulo anis arum in purgatorio magis indigentibus. S. Josephi. Indulg. Dominica 3^{ta} eximibilis massis, seu Communio generalis. Indulg. Dominica 3^{ta} post pascha, ac 7^{di} diebus inmediate subsequentibus. N. Josephi ad Anna. fatis, ac 9^{di} diebus inmediate precedentibus. (Prot. 69, 27. 28. arb.)*

mire sovražne ljudi ali na kakoršni koli način pripomorejo k spravi;

4. kolikorkrat gredo za pogrebom kakemu bratu ali sestri ali drugim mrličem;

5. kadarkoli pet očenasev in pet zdravamarij izmolijo za kakega mrtvega brata ali sestrote bratovščine;

6. kadarkoli so navzoči na občih ali posebnih shodih te bratovščine, ki se narejajo v cerkvi sv. Jožeta pri njegovem oltarju ali kje drugje na čast temu svetniku;

7. kolikorkrat spremijo presv. Rešnje Telo do kakega bolnika ali če jih zadržuje opravke, izmolijo namestu tega kleče en očenas in zdravamarijo, kadar zazvoni za obhajilo;

8. kadarkoli gredo pobožno za procesijo, zlasti kadar se izprevodoma nosi presv. Rešnje Telo;

9. kolikorkrat kakega grešnika privedejo na pravo zveličansko pot ali koga pouče v krščanskem nauku ali sicer store kako dobro delo bodisi duhovne ali telesne milosti; kolikor dobrih del učinijo, toliko šestdesetdnevnih odpustkov jim je zagotovljenih „is Rimske Apoštolske darovitnoite“.

Razen odpustkov so vživali bratje in sestre sv. Jožeta s a d o v e s v. m a š, ki so se brale zanje v diskalceatski cerkvi. Vsako nedeljo se je tamkaj darovala sv. maša za njihovo srečno zadnjo uro; med njo se je molil sv. rožni venec sv. Jožeta. Vsake kvatre je najemala bratovščina svojim členom v dušni prid veliko sv. maso. Zanje so se opravljale litanije. Spominjali so se rajnih pobožno moleči izprevodniki o procesijah. Po smrti se je bralo za vsakega brata in sestrote po deset sv. maš.

Naštevaje dolžnosti bratov in sestra sv. Jožeta sem omenil, da je bilo slehnemu na volji; ali vsako leto najeti eno sv. mašo ali pa namestu tega biti navzoči pri dveh sv. mašah. Da bi se ta dolžnost točneje izvrševala, naredili so l. 1750. „bratovsko zavezo“. Sedemsto bratov in sestra se je zavezalo, da hočejo vsako leto krog obletinskega praznika varstva sv. Jožeta dajati po petici, da si zagotove delež vseh sv. maš, ki se bero za brate in sestre vse leto, a tudi onih, ki se opravljajo za vsakega posebe po njegovi smrti. Kdor je hotel in mogel, plačal je namestu vsakoletne petice enkrat za vselej 6 gld. Število plačujočih družnikov se je čezdalje bolj krcilo; l. 1771.

jih je bilo se dvesto. Nekateri so plačevali zelo neredno; po dve, po tri in še po več let niso oddajali bratovski blagajni obljubljene petice. Vpisnine ni bilo nobene razen štirih ali petih soldov za bratovski listek in molitvico.

Leta 1751. je imela bratovščina 325 gld. imovine, dvajset let pozneje pa 1500 gld. Ta denar je bil naložen v javnih obveznicah. Nepremične imovine ni bilo. Z obrestmi je plačevala bratovščina sv. mase in druge pobožnosti; a skrbeti jej je bilo tudi za napravo in popravo bratovske obleke, zastav, kipov in za letno plačo napovedovalca. Iz poslednje tocke sklepam, da je diskalceatska bratovščina sv. Jožeta skrbela tudi za dostojen pogreb svojih umrlih členov, dasi tega nisem našel izrečno omenjenega niti v diskalceatski kroniki niti v Pohlinovem uvodu „Marianskega Kempensarja“.

Z mrtvasko bratovščino vred se nahaja bratovščina sv. Jožeta še leta 1780. zabeležena v zapisniku bratovščin na Kranjskem.

(Dalje pride.)

Zgodovinske črtice iz Bele Krajine do l. 1374.

Pozdravljena krajina brežna,
Rojakov mojih belih dom!
Anton Medved

(Dalje.)

II. Črtice iz rimske dobe.

Tratina pod to pečino, na kateri je vsekan Mitrov spomenik, je ograjena na okoli z visokim, rkel bi nanesenim skalovjem. Visoki in košati kostanji raztegajo nad njo svoje vejevje. Tu si človek najlažje predstavlja stare poganske loge, ki so bili odločeni za daritve. Ljudstvo zove kraj „Judovje“ in si tolmači vso stvar po svoje. — Ena pravljica misli, da je to dal postaviti v starodavnih časih lovec, v zalivalo za srečno rešitev. Huda divja zver ga je napadla; že je mislil, da je po njem, tedaj napne vse svoje moči in posreči se mu prebosti z nožem zver. — Drugi so menenja, da je zakopano na tem kraju zlato tele, celo kopali so na globoko in široko, a žalibog, izkopali so same kosti, menda še izza daritev. — Nam pa bodi ta ostanek iz davnih časov poleg

prej navedenih v potrdilo resnice, da so tudi bivali Rimljani ter vrejevali ta kraj po rimsko. Posiljali so sem svoje naseljence, širili rimski jezik in rimsko verstvo po njih. Spadala je ta zemlja v rimsko pokrajino Panonijo. Mejo med njo in Venecijo, Histrijo in Liburnijo je namreč delalo razvodje med rekami Črnega in Jadranskega morja. Segala je na jugu čez Savo, tako da je severni del Hrovaške in Slavonije in z njo nasa pokrajina pripadala še k Panoniji.*

Z Rimljani je prišlo v naš kraj tudi krščanstvo. Akvileji je bilo odločeno, da ponese v naš kraj luč sv. vere. L. 46. je poslal v Akvilejo sv. Peter svojega učenca sv. Marka. Tam je ustanovil škofijo. Za Rimom je bila Akvileja druga najstarejša škofija v zapadnih deželah. Sv. Marka je oznanoval sv. vero z učencem in dijakonom sv. Fortunatom po Noriku, h kateremu je spadal del Kranjske. V ostali del Kranjske, torej tudi k nam v Belokrajino so dobajali verovestniki iz Dalmacije, baje učenci sv. Petra in Pavla. Tit leta 52 in Domianus po l. 68. Prvaka apostolov sama sta neki videla te kraje. Po l. 63. je prepoštoval sv. Pavel ves „Allyricum“, torej tudi Panonijo, vsaj spodnjo. Sv. Peter je prišel v spodnjo Panonijo l. 42 in 49; v Simiju je postavil škola sv. Epaneta. Mirna leta prvih krščanskih rimskih cesarjev so pospeševala razširjanje kristijanov po rimskih provincijah, ki je hitro napredovalo in se dobro vkoreninilo, po letu 270. tudi v meščanskih krogih. Pa nasledovali so nekrščanski rimski cesarji; mislili so, da so oni sami bogovi, ter niso hoteli priznati višjega bitja nad seboj. Začela je teči mučeniška kri tudi po provincijah. Pa krščanstva ni končal rimski meč. Po l. 324. ko je postala pod Konstantinom državna vera krščanska, se je širila po naših krajih znotraj Arijeva vera, saj tako nam pričajo aktiakvilejskega cerkvenega zbora proti koncu 4. stoletja. Oboje, krščanstvo in arijanstvo, je zginilo kmalu s površja, ker časi so se zasukali. Hir je padel pred Rimljanom, Rimljan pa je podlegel raznim narodom, ki so se podili čez naše kraje proti zapadu v Italijo in dalje ob času ljudskega preseljevanja.

* Letopis „Slov. Matice“ l. 1897. str. 2.

(Dalje pride)

Iz sveta.

Prvo leto vladanja Pija X. V avgustu je poteklo leto, kar je nastopil vlado svete cerkve Pij X. — Leon XIII. nepozabnega spominja je ob priliki rekel kardinalu Sarto, ko je najmanj bilo misliti, da zasede njegovo mesto: „Mi vemo, sin moj, da bi ti bil cerkvi v veliko korist; ti imaš zmožnosti, zanjo neprecenljive vrednosti.“ Prerokbe so bile te besede. Prvo vladarsko leto je pokazalo, da je cerkvi v veliko oporo. Že koj ob začetku, ob izvolitvi, so se popraševali in ugibali, ali bo Pij „politišk ali pobožen“ papež. Da je res versko navdušen, pobožen papež, to je pokazala enciklika iz oktobra prejšnjega leta, ki podaja njegov program: vse prenoviti v Kristu. A tudi v politiki poseže vmes in če treba z vso resnobo. V živem spominju nam je pretrgana diplomatska zveza s Francijo. Mi in ves svet živi še ob svežem vtisu, kako jasno in trdno se obrača cerkveni poglavar napram francoskim vkrepom in krivičnemu postopanju. d—r.

Papež Pij X. je dejal odboru za proslavo petdesetletnega jubileja, odkar je bilo proglašeno brezmadežno početje Marije Device za versko resnico, ob sprejemu: „Ničemurnega zunanega bleska pri tem ne iščemo. Tudi ne pričakujemo nobenega čudeža. Glavna stvar bodi, da se urimo v molitvi in da se priporočimo v obrambo Materi božji.“ B. P.

Katoličani na sedanjem rusko-japonskem bojišču. Na Koreji je apostolski vikarijat v glavnem mestu Soeulu. Vstanovili so ga l. 1831. Sedaj ga vodi Francoz msgr. Mutet, kateremu pomaga krog 40 misijonarjev. Tam je tudi konvent francoskih sester. Katoličanov šteje Koreja 42.000, ki imajo svoje semenišče, 40 cerkva, 59 šol in dve sirotišči. — Na Mandžurskem sta dva apostolska vikarijata s 34.000 katoličani. Ob zadnji vstaji so bile misijonarske postaje večinoma razrušene. B. P.

Zrnje.

Zadnji dnevi sv. leta teko. Z 31. dnem t. m. mine milostipolni čas. Naj ga pač nihče ne zamudi. Vsi ga porabite v svojo dušno korist. Obširneje je pisala „Danica“ o jubilejnih odpustkih v svojem 20. letošnjem listu. Danes naj le še po-

novi pogoje, ki jih treba izpolniti vsakemu, kdor se želi vdeležiti svetoletnih odpustkov: 1. trikrat mora obiskati svojo župno cerkev (v Ljubljani: stolno) in moliti tamkaj na namen svet. očeta; 2. en dan se mora strogo postiti; 3. sprejeti mu je vredno zakramente sv. pokore in presv. Rešnjega Telesa.

Ljubljanska škofijska kronika.

Župnije so dobili: Brezovico v. č. g. An-Žgur, župnik v Hrenovicah: Hotedršico č. g. Alojzij Jarec, kapelan v Slavini: Planino ob Vipavi tamošnji župni upravitelj č. g. Nikolaj Staziński; Smednik v. č. g. Janez Dobnikar, župnik na Jančem; Borovec tamošnji župni upravitelj č. g. Josip Perc; Črešnjice tamošnji župni upravitelj č. g. Frančišek Kepec.

Kanonično vmeščenj so bili: v. č. in č. gg. Frančišek Boncelj na župnijo Dražgoše dne 21. julija 1904; Nikolaj Staziński na župnijo Planino pri Vipavi dne 21. julija 1904; Ivan Sakser na župnijo Sv. Jakob ob Savi dne 2. avgusta 1904; Alojzij Jarec na župnijo Hotedršico dne 2. avgusta 1904; Jakob Lebar na župnijo Črmošnjice dne 25. avgusta 1904; Anton Žgur na župnijo Brezovico dne 30. avgusta 1904; Josip Perc na župnijo Borovec dne 26. septembra 1904; Frančišek Kepec na župnijo Črešnjice dne 29. sept. 1904.

V. č. g. Alfonzu Levčniku, veroučitelja na mestni nižji realki v Idriji, je podeljeno izpraznjeno mesto veroučitelja na prvi državni gimnaziji v Ljubljani.

Č. g. dr. Mihael Opeka, namesti veroučitelj na državni realki v Ljubljani, je imenovan pravim veroučiteljem na tem učilišču.

Č. g. Andrej Plečnik, kapelan pri Sv. Petru v Ljubljani, je imenovan veroučiteljem na mestni nižji realki v Idriji.

Za profesorja na knežškofijskih zavodih se gre pripravljat na vseučilišče v Gradec č. g. Frančišek Pengov, mestni kapelan v Kranju.

V Rim v „Animo“ gre nadaljevat svoje študije č. g. Alojzij Merhar, kapelan v Planini ob Rakeku.

Na dunajsk konservatorij se je šel izobraževat v glasbi č. g. Stanislav Premrl, kapelan na Vrhniki.

Premeščenj so bili č. gg.: Dr. Ivan Evang. Zore kakor kapelan na Dobrovo; Ignacij Koren iz Moravčev kakor ekspozit na Ubeljsko; Josip Hartman iz Hrenovic v Moravice; Frančišek Erzar iz Krizevega ob Kostanjevici v Hrenovice; Matija Okoren s Krke na Breznico; Anton Zore iz St. Ruperta na Krko; Jakob Ogrizek iz Borovnice v St. Rupert; Josip Perc iz Hinj kakor župni upravitelj v Borovec; Alojzij Podobnik od Sv. Trojice v Trzišču kakor župni upravitelj na Gozd; Ivan Zupan iz Sempetra na Krasu kakor župni upravitelj v Hrenovice; Anton Abram iz Skocijana ob Dobravi kakor ekspozit v Sempeter na Krasu; Alojzij Wester iz Zagorja ob Savi v Slavino; Ivan Debevec iz Vipave v Kranj; Ivan Maušter iz Starega Loga kakor župni upravitelj v Polom; Frančišek Skušlj iz Koprivnika v Stari Log; Ivan Pelec iz Kočevske Reke kakor ekspozit na Zdihovo; Frančišek Majdič iz Mirm Peči v Polhov Gradec; Jakob Kleindienst iz Polhovega Gradca v Mirm Peč; Ivan Godec kakor ekspozit v Koujsico; Josip Gostiša iz stare Oselice v Preddvor; Tomo Zabuvec iz Drage na Bloke; Anton Znidarsic z Blok kakor župni upravitelj v Drago; Ivan Miklavčič od Sv. Duha v Rovte; Anton Ratajec kakor prejekt v Alojzijevišču; Frančišek Zorko iz St. Jerneja k sv. Petru v Ljubljano; Jakob Kalan iz Zagorja ob Savi v St. Jernej; Janko Petrič iz Skotje Loke v Zagorje ob Savi; Frančišek Sterzaj iz St. Janža v Skotje Loko.

Nemski viteški red je premestil č. g. Hugona Lengsteida iz Metlike v Podzemelj; č. g. Stanka Dostala pa iz Podzemlja v Metliko.

Na novo so bili nameščenj č. gg. seme-niški duhovniki oziroma novomašniki; Ludovik Bajec kakor drugi kapelan v Seklin; Bertold Bartel pri Stari cerkvi; Ivan Dežman pri Sv. Trojici v Trzišču; Valentin Kajdiz v Borovnici; Jernej Kovič v Starem trgu ob Ložu; Anton Krec v Crkljah ob Krškem; Josip Lavtar na Vrhniki; Ivan Lovsin v Hinjah; Ivan Perko v Šmarjeti; Alojzij Perz v Kočevski Reki; Jernej Podbevsek v Zagorju ob Savi (d.); Matej Sušelj v Vipavi; Frančišek Vilian v Krizevem ob Kostanjevici; Frančišek Zajec v Koprivniku; Pavel Zajec v Planini ob Rakeku; Andrej Zga-

ga v Smartinu ob Kranju (II.); Anton Žnidarsič v Škocjani ob Dobravi; Ignacij Žust pri Sv. Duhu.

Stalni pokoj je dovoljen p. n. preč. g. kanoniku Josipu Smrekarju, profesorju cerkvene zgodovine in cerkvenega prava na bogoslovnem učiliscu v Ljubljani; dalje č. g. g. Juriju Derrovsku, župnika v Zabnici in Antonu Vonca, ekspozitu v Bevkah.

Začasna pokojnina je dovoljena č. g. Josipu Pircu, kaplanu v Preddvoru.

Umrli so vv. gg.: Ignacij Ključevšek, upokojeni smihelski župnik, dne 10. avg. 1904 v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji; Iv. Cotelj, upokojeni župnik poresko-puljske skotije dne 5. sept. 1904 pri Sveti Ani nad Trzicem; Ivan Gujezda, k. s. konz. svet., profesor veronauka na državni realki v Ljubljani, dne 10. sept. 1904. — Priporočajo se v molitev č. gg. duhovnim so-bratom.

V I. leto bogoslovja in v kn. sk. duhovsko semenisce so bili sprejeti naslednji gospodje:

Bernik Valentin iz Bodulj ob Školji Loki, Breitenberger Ignacij iz Idrije, Bukovič Ant. iz Vipave, Cadez Viktor iz Skoje Loke, Dimnik Martin iz Jars ob Ljubljani, Fatur Jakob iz Zagorja na Notranjskem, Fröhlich Jos. iz Podnarta, Golob Francisek iz Dolenje Sraže (župnija Prečina), Jaklič Ivan od Stare cerkve ob Kočevju, Javornik Tomo z Vrhnike, Kastelec Anton iz Žuzemberka, Klemencič Ivan iz Kovorja, Klinar Tomo s Plavskega rova (žup. Jesenice), Kovar Ivan iz Postojne, Kragl Viktor iz Trzica, Krauland Andrej iz Kukendorfa (žup. Polom), Krize Francisek z Vinice, Lovšin Ant. iz Hrovače ob Ribnici, Malnerič Martin iz Crnomlja, Miklavčič Ivan s Suse, župnija Poljane nad Loko, Pecarič Franc. iz Metlike, Podobnik Josip z Velike Dobrave ob Zatičini, Primar Ivan iz Sp. Zadobrove (župnija Polje), Samsa Ivan z Gore ob Sodražici, Svigelj Viktor iz Borovnice, Tomec Val. iz Moravice, Trdan Fran. iz Susnja ob Ribnici, Vodopivec Ivan iz Cr-

kljan ob Krškem, Vovk Alojzij z Goč ob Vipavi, Zbontar Matej iz Kamnegorice.

V knezskofijsko Alojzijevisce so bili za šolsko leto 1904-5 sprejeti naslednji dosedanjji gojenci:

V VIII. razred: Cemugelj Ant. iz Metlike, Omalina Jakob s Svete Gore, Petriček Hubert iz Karpana, Strancar Alojzij s Planine, Tomšič Fr. iz Trnovega, Zabret Francisek iz Predoselj, Zupanec Andrej s Krke.

V VII. razred: Dermic Francisek iz Radovljice, Drešar Ivan iz Komende, Hladnik Francisek iz Idrije, Kanduč Francisek iz Idrije, Lunder Alojzij iz Vel. Poljan, Majerje Ivan iz Crnomlja, Milac Ivan iz Sencurja, Nastran Francisek iz Vodic, Oberman Nikolaj iz Metlike, Rupnik Karol iz Omega Vrha, Šilec Jakob z Vel. Poljan, Tomazič Ivan iz Most.

V VI. razred: Avsenek Iv. iz Mošenj, Hočevar Francisek iz Vel. Lašč, Mlinar Francisek iz Rovl, Muren Josip iz Stopič, Nalicač Marko z Goč, Rogelj Josip iz Velesalega, Smič Francisek iz Ribnega, Zerjav Gregor z Jesenic.

V V. razred: Adamič Alojzij z Vel. Poljan, Filipič Ivan s Trate, Gerlovič Franc. iz Crkelj, Gnidovec Anton iz Ajdovca, Groznik Anton iz Visnje Gore, Gruden Ivan z Vojkega, Fretnar Francisek z Bleda, Simenec Josip iz Dola, Sedej Francisek s Trate, Težak Marko iz Metlike.

V IV. razred: Bogataj Lov. iz Stare Loke, Gnidovec Anron iz Ajdovca, Hiti Francisek od sv. Trojice, Mejak Jakob iz Ormoža, Mohorč Iv. iz Begunj, Plevnik Anton iz Crnomlja, Pestovnik Ivan iz Tuhinja, Žganjar Ignacij iz Dobropolja.

Na novo so bili sprejeti:

V V. razred: Jenko Francisek iz Skoje Loke.

V IV. razred: Metšolj Francisek iz Radovljice.

V III. razred: Poje Josip iz Osilnice, Resman Anton iz Begunj, Zbačnik Alojzij iz Travnika, Zupan Alojzij iz Gorij, Zarkovič Francisek iz Metlike.

Po „Ljublj. Škol. Listu“ 4. okt. 1904. št. VII.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 kron, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni; Makso Bručovi, pred školijo 12.